

Akademik Üretilerde Yapay Zeka Kullanımı

Enstitümüzde düzenlenen Çarşamba Seminerleri dizisinin 20 Kasım 2024 günü saat 14:00'te gerçekleştirilen oturumunda Prof. Dr. Armağan Emre Çakır akademik üretilerde yapay zeka kullanımını ele aldı.

Seminer, yapay zeka kavramının tanımı ve ayırtedici özelliklerinin ele alınmasıyla başladı. Yapay zeka "şimdiye dek insan zekâsına özgü olduğu kabul edilen yüksek bilişsel fonksiyonları veya otonom davranışları ortaya koyabilen dijital sistemlere ait kabiliyetler bütünü" olarak tanımlandı. Yapay zekanın 'yapay genel zeka' ve 'yapay biyolojik zeka' olmak üzere iki farklı türü olduğu belirtildi. Ardından, yapay zekanın medyadan bilimsel araştırmalara kadar birçok alandaki kullanımına örnekler verildi. Bu örnekler görsel ve işitsel örneklerle desteklendi.

Yapay zekanın kullanıldığı alanlar arasından sosyal bilimler alanındaki akademik üretilere odaklanan Çakır, yapay zekanın, öğrencilerin ve akademisyenlerin bilgi toplama, metin taslağı oluşturma, metin üzerinde dilbilgisi denetimi yapma gibi işlerde yapay zekadan yardım alabileceklerini belirtti. Çakır, yapay zekanın bu işlerde kullanımının kabul edilebilir olduğunu, yazarların böyle yaparak zaman ve emekten tasarruf edebileceklerini, ancak yapay zeka kullanımında bu çizginin ötesine geçilmesinin sorun doğuracağını belirtti. Özellikle metnin bir bölümünün veya tamamının doğrudan yapay zeka kullanarak oluşturulması durumunda metnin yazara ait olarak kabul edilmesinin güçleşeceğini, ayrıca, yapay zekanın başka yazarlardan kontrolsüz biçimde alıntılacağı bilgilerle sözkonusu eserin intihal suçlaması ile karşı karşıya kalabileceğini belirtti.

Çakır, öğrenci ödevlerinde ve tezlerde yapay zeka kullanımına değindi ve akademisyenlerin durumundan farklı olarak öğrencilerin yapay zekayı yanlış veya ölçsüz şekilde kullanımının kabiliyetlerini körelteceğine, etik ve hakkaniyet algılarını olumsuz yönde etkileyeceğine ve akademik camiada etiketlenmelerine yol açacağına dikkat çekti; bu konunun önemini öğrencilere ifade edilmesinin önemini vurguladı.

Seminerinin son bölümünde ödev ve tezlerde yapay zeka kullanımının tespit edilmesi için takip edilebilecek yöntemlerden ve kullanılacak uygulamalardan ve İnternet sitelerinden bahseden Çakır, özellikle tez boyutundaki uzun metinlerde metnin yazım sürecinin ilgili öğretim üyesi/danışman tarafından yakından takip edilmesi gerektiğinin altını çizdi; oluşumu safha safha izlenen bir metinde yapay zeka kullanımının daha kolay ve güvenilir şekilde kontrol altında tutulabileceğini söyledi. Çakır, son olarak, kabul edilebilir sınırları aşan ölçüde yapay zeka kullanılmış ödev ve tezlerde başvurulacak idari seçeneklerden, disiplin prosedürlerinden ve hukuksal olasılıklardan söz etti.